

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra DE FREMMEDE

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 134. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353511813856/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

over dem, som engang tilbedrog sig dens Høytelse, og saaledes ydmygede den Indbildning, som enhver i sær havde om sin Skarpsigtighed — Denne Formodning syntes os andre for studeert og unaturlig —

De fleeste troede, at den Fremmede kun havde vildet forhverve sig en Anseelse af Ædelmodighed, ved at forsvare sin Fiende, da han, efter sine egne Ord, kunde gjøre det sikkert og uden Bekostning — det er at sige, uden Frygt for at gavne ham saa synderlig dermed — Vor Franskmand Herr Gaillard, var i Grunden enig med Præsidenten, at Modsigelses Aand allene havde drevet denne Bagtalere til engang at være den Fraværendes Advokat; men, som jeg troer, for Herr Panthakaks Skyld drev han sine Formodninger noget videre — Her er, sagde han, altforægte, alt for stærke Træk af Menniske-Fienden, til at vi skulde miskjende ham — Vi har kun nødig, at følge hans egne Ord, for at blive overbevillste om, at han allene har forsvart en, for at ærgre, ydmyge og efter Evne at skade mange; og hans HovedMaxime er uden Tvivl, ikke at skaane nogen — Dem, Herr Fiskal, blev han ved, har han kun betjent sig af i Trang, sans comparaison, som en Patient, der har for megen Galde, betjener sig af sit — — af sit — sauf le respect — mille pardons Monsieur le Fiscal — — her gik Herr Gaillard imod Gascognernes Natur noget i Staac, af Forvirrelse over den Uhøflighed, som han uformodentlig befandt sig saa nær ved at begaae — Enfin, sluttede han endelig, da Herr Panthakak havde hjulpet ham paa Veyen igjen, ved et O, der var tre Alen langt, han havde tilforladelig bagtalt Dem med, dersom han kun havde havt nogen at bagtale Dem for — Jeg er overbeviist derom, svarede Herr Panthakak — Men det, som De maaskee ikke mærker, er, at jo hesligere, jo giftigere De kan forestille den Fremmedes Hjerter, desto meer smigre De mig, desto meer bidrage De

til at bestyrke min GrundSætning — Da nemlig ingen kan negte, det Indfald at tage sin fraværende Fiende i Forsvar, al Anseelse af en god og ædel og stor Handling, og vi dog see for Øynene, at det kan grunde sig paa de sletteste Motiver, og være et Foster af det giftigste Hjerter, saa flyder deraf, at man af de beste, de ypperligste Handlinger, hverken kan, eller efter Forsigtigheds Regler bør slutte noget til dens Fordeel, som udøver dem — Men da vi ikke har nogen anden RetteSnoer at dømme Menniskene efter, end just deres Handlinger, saa slutter jeg deraf end videre, at et saakaldet got Menniske, er en blot Chimære, som har sit Hjem alleene i Indbildningen, og hvorom ingen kan være overbevist, enten det er til eller ey — en sand Nisse, som tusinde troe, og ingen har seet, eller kan faae at see —

Der er braadne Potter i alle Lande, og alle Sviin er sorte i Mørke; men derfor skal man ikke just skjære alle over en Kam, eller brænde Hveden op med Klinten, sagde Præsidenten — Jeg for min Part, blev han ved, har seet meget got gjøres af det beste Hjerter, og endskjønt jeg vel veed, at der kan findes en Perle i en Mødding, og at mangen Spidsbube omfavner sin Næste allene for at quæle ham; saa kan jeg dog ikke faae andet i mit Hoved, end at holde dem, der udøve en eller anden god Handling, ligefrem for gode Mennisker; i det mindste, indtil jeg, som her, bliver anderledes overbevist — Og den Overbeviisning vil jeg vist aldrig ønske, mindre trage efter med Begjærighed og Umage, og endnu mindre glæde mig over, naar jeg finder den —

Herr Panthakak boed sig i Fingrene, og smaaenynede — De tænker, min Herr Fiskal, sagde Herr Gaillard, at have udrettet meget, imod dem, der, saavit det lader sig gjøre, vove at forsvare eller i det mindste nogenledes at undskyldte vor stakkels JordKugle, og det arme menniskelige Kjøn, der